

2014
 på Norge og Sverige for å føre tropper til hjelp for Finland over Narvik - til besettelse av Kirunagruvene - satte Norge i søkelyset og fikk utenriksminister Koht til å mene at England ønsket å drive oss inn i krigen.

Men vi stolte på, som C.J. Hambro, at britiske styrker ville feie en tysk angriperflåte av havet og tyske fly av himmelen. Førkrigs generasjonen husker den omtale Hitlers Tyskland fikk i norsk presse og av Arnulf Øverland-kretsen med «Du må ikke sove», «- ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv» osv.

To motstridende interesser gjør seg gjeldende i et okkupert land. Den ene er å skape størst mulige vanskeligheter for okkupanten, nesten uansett hva det krever av offer. Den andre er at hverdagslivet skal gå så «normalt» som mulig. Men etterretningstjenste og hemmelige presse er farlig overfor så effektive etterforskere som Gestapo og SD. Lett å forstå at hat og hevnløst kunne være rødglødende. Men ikke at det skulle føre til trakassering og snauklipping av «tyskerjenter».

Ble de trukket til ansvar de som ikke deltok i krigen med våpen i

1940, da innsats virkelig kunne telle? Ble de trukket til ansvar de som arbeidet med å utbedre Værnes mens det ennå ble kjempet om Narvik?

En besettelse av Norge var for å komme engelskmennene i forkjøpet krigsviktig og krigsnødvendig. Forklarte Hitler.

Storbritannia hadde planer om å sende garnisonsavdelinger til Narvik, Trondheim, Bergen og Sola. Verken Tyskland eller England ville ha Norge under kontroll av den annen part. For tyskerne var besettelsen av Norge strategisk viktigere enn for britene. Det ga støttepunkter og sikret malmtilførselen.

Skulle vi i forbindelse med frigjøringsfeiringen trekke frem en lærdom, måtte det bli: Et forsømt forsvar lar seg ikke gjenreise med bevilgninger i 12. time. Vi skulle ha beholdt de fastpunkter, den infrastruktur vi var kommet frem til. Ikke latt forsvaret konsentreres om utstillingsvarer som FN-tjeneste og en NATO-bataljon. Det er lettsindig.

Anton Olstad

Innlegget forkortet, Red.

108329

HA 20/3-75

Svart eller hvitt?

Thorleif Øisang var dristig nok til i en Aftenpostenkronikk å be om mindre høystemhet ved frigjøringsjubileet og dessuten betegne oppgjøret mot de som svek, for hardt. De første som sviktet var regjeringen som ikke mobiliserte i tide. Overlege Johan Scharffenberg sa at det var beileilig å finne synderbukker i NS.

Tross påtrykk fra marineledelsen og overtalelsesforsøk fra Quisling, var Hitler helt frem til Altmark-aføeren 16.2.40 stemt for å la de nordiske land være nøytrale. Den svenske malmtilførselen gikk trygt i norsk territorialfarvann.

Fransk ønske om å få krigen flyttet fra gamle salgfelt i Frankrike,